

Staat der Nederlanden in gebreke met windenergie

De Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW) is van mening dat de Staat der Nederlanden op het gebied van windenergie te weinig rekening houdt met de bepalingen uit het Verdrag van Aarhus, en wil op grond hiervan een klacht indienen tegen de Staat. Hoewel niet juridisch bindend zal een uitspraak van het Compliance Committee van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties in Genève wel degelijk politieke gevolgen hebben en de Staat dwingen om internationaal beschermde rechten van de burgers te gaan respecteren.

Laat ook NLVOW meepraten

De NLVOW zet zich in voor de belangen van omwonenden bij windturbines en windparken. Een belangrijke zaak, want tot 2020 moeten er van Den Haag op land nog ongeveer 2000 windturbines bijkomen. Daarom wil de NLVOW aan tafel met de overheid als er besluiten genomen gaan worden over het beleid en de uitvoering daarvan. Dat is helemaal niet bijzonder, want de windindustrie en natuur- en milieuorganisaties hebben een dergelijke positie al jarenlang en kunnen dus al jarenlang direct voor hun belangen pleiten. Omwonenden niet! Minister Kamp weigert in te gaan op herhaalde verzoeken van de NLVOW om mee te mogen praten over zaken als geluidsnormen, gedragscodes, waardedaling van huizen, schadevergoeding en nadeelcompensatie, minimale afstand tot woningen, locatiekeuze, en nog veel meer.

Klacht als middel

Uiteraard blijft de NLVOW er bij de minister en zijn collega van Infrastructuur en Milieu, mevrouw Schultz van Haegen, op aandringen om aan tafel te komen. Daarbij worden we geholpen door een recente motie van de Tweede Kamer, die er bij beide ministers op aandringt de NLVOW te betrekken bij het opstellen van een gedragscode voor het beslissen over, en de bouw van, windparken. Echter: het duurt allemaal zo lang en er is sprake van zoveel tegenwerking dat de NLVOW besloten heeft een ander middel in te zetten: een klacht bij het “Compliance Committee” van het Verdrag van Aarhus van 1998. Dat Compliance Committee – zeg maar: Commissie van Toezicht – is onderdeel van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties en zetelt in Genève.

Verdrag over milieuaangelegenheden

Het Verdrag van Aarhus kwam in 1998 tot stand op initiatief van de Economische Commissie voor Europa van de VN en legt verschillende rechten van burgers en plichten van overheden vast op het gebied van milieuaangelegenheden. Zo zijn overheden verplicht om “alle feiten en feitenanalyses” te publiceren die relevant en belangrijk zijn bij milieuaangelegenheden, en verplicht om burgers inspraak te geven binnen “een transparant en eerlijk kader”. Burgers moeten naar de rechter kunnen stappen om de “materiële en formele rechtmatigheid” van besluiten te laten beoordelen. De NLVOW meent overtuigend te kunnen aantonen dat de Staat der Nederlanden zich bij besluitvorming over windenergie niet aan dergelijke bepalingen heeft gehouden en er zich nog steeds niet aan houdt.

Politieke gevolgen

De uitspraken van het Compliance Committee van de Europese Economische Commissie zijn geen rechtelijke uitspraken en derhalve juridisch niet bindend. Echter, een voor de Staat negatieve uitspraak van een internationaal tribunaal heeft wel degelijk politieke gevolgen, nationaal en internationaal. Zeker als het Compliance Committee uitspreekt dat grote beleidsnota's – zoals het Energieakkoord voor Duurzame Groei van september 2013 – tot stand zijn gekomen op een manier die in strijd is met de internationale verplichtingen van Nederland. Een dergelijke uitspraak zal ook gewicht in de schaal leggen in procedures voor de Nederlandse en Europese rechter. En – voor de NLVOW het meest belangrijk – het zal de Staat dwingen om voortaan wèl de internationaal beschermde rechten van Nederlandse burgers te respecteren.

Juridische gevolgen

Ook al is een uitspraak van het Compliance Committee van de Europese Economische Commissie juridisch niet bindend, het kan waarschijnlijk wel gebruikt worden bij juridische procedures binnen Nederland aangaande het opstellen van windturbines. Dit kan zowel civiel- als bestuursrechtelijk zijn. Ook kan een uitspraak de basis zijn voor een verdere stap binnen het Europees recht of bij de Europese Commissie.

Crowdfunding

De NLVOW zet verschillende deskundigen in om feiten te verzamelen over het gedrag en de opstelling van de Staat en om deze feiten vervolgens te toetsen aan de bepalingen van het Verdrag van Aarhus. Voor de financiering van met name de benodigde inzet van juridische experts gebruikt de NLVOW crowdfunding. Eenderde van het geschatte totaal benodigde bedrag, 11.000 euro, is reeds door anonieme donoren beschikbaar gesteld. De NLVOW zoekt 200 tot 300 personen die ieder 100 euro willen bijdragen.

Als overleg faalt en Den Haag met die 2000 extra windturbines wil doordenderen zonder op een faire manier rekening te houden met de belangen van omwonenden zal de NLVOW alle mogelijke middelen inzetten om voor de belangen van omwonenden op te komen. Wie wind zaait, kan storm oogsten en als het aan de NLVOW ligt, komt die storm ook vanuit Genève en de Verenigde Naties.